

«Kvartsstøv – en skummel sak. Heldigvis vet vi mer og bedre nå enn før»

- Arbeidet til RVO har resultert i at NRK har hatt to innslag på Dagsrevyen og begge gangene med påfølgende dypgående artikkel i på nrk.no: [Gutta i den farlige røyken](#)» 2. desember 2023 og «[Her jobbar arbeidarane i kreftfarleg steinstøv](#)» 20. desember 2023.

I etterkant av dette har entreprenører, bransjeråd, foreninger og byggherrer kontaktet oss for å love bot og bedring

RVO-ordningen for anlegg

«Formålet med ordningen er å bidra til økt sikkerhet og bedre arbeidsmiljø for arbeidstakere i bygge- og anleggsbransjen.»

- Arbeidsplassbesøk, 14 RVOer hadde 2120 arbeidsplassbesøk i 2023
- Vi arbeider hver dag med å veilede, lytte og snakke om sikkerhet for alle på arbeidsplassen.
- Presenterer mulige løsninger

Det er helse som står øverst på livets ønskeliste

- Fattig eller rik
- Uansett hvor man bor i verden
- God helse er viktigere enn å bli gammel

Er det noe nytt ift støvhåndtering?

§ 22 Steinstøv

Ved alle boreoperasjoner skal helseskadelig steinstøv fjernes så langt det er mulig.

Til § 22 Steinstøv

Eksempel på metode for å fjerne steinstøv er å bruke vannspyling, støvavsug eller annen likeverdig metode. Vannspyling under boring vil normalt slå ned ca 90-95 % av produsert støv.

Ved bruk av støvavsug brukes sekk som samler opp støvet. Det er viktig at fulle sekker knyttes igjen for å hindre spredning av støvet.

For å minske mengden med steinstøv er det gunstig å spyle bergmassene med vann også ved lasting og transport.

Ved sprengning kan det f.eks. være aktuelt å nytte vannforladning, tåkspredere o.l. Vann kan også nyttes dersom transporten eller annet virvler opp støv. Om nødvendig kan vannet tilsettes fuktemidler.

«Kvartsstøv – en skummel sak. Heldigvis vet vi mer og bedre nå enn før»

- Arbeidet til RVO har resultert i at NRK har hatt to innslag på Dagsrevyen og begge gangene med påfølgende dypgående artikkel i på nrk.no: [Gutta i den farlige røyken](#)» 2. desember 2023 og «[Her jobbar arbeidarane i kreftfarleg steinstøv](#)» 20. desember 2023.

I etterkant av dette har entreprenører, bransjeråd, foreninger og byggherrer kontaktet oss for å love bot og bedring

Kvartsholdig steinstøv og løsninger

«Når så mange blir sjuke, er det nesten absurd at dei berre lar det passere»

Roger Sivertsen

Regionalt verneombud, Nordland

Roger blir også forsikra om at arbeidarane skal bruke pustemaske når dei må jobbe i støvet.

Ny kontraktsbestemmelse, Statens Vegvesen

Tiltak for å forebygge skader på grunn av eksponering for helseskadelig steinstøv

For å forebygge skader på grunn av eksponering for helseskadelig steinstøv er det krav til støvdempende tiltak i form av vanning både i tunnel og ute i dagen dersom ikke andre likeverdige tiltak kan utføres. Der innretninger med vern på maskiner finnes, skal det benyttes. Tiltak som reduserer faren for eksponering av arbeidstaker for helseskadelig steinstøv skal prioriteres framfor bruk av personlig vernestyr som støvmaske med filter tilpasset aktuelt steinstøv.

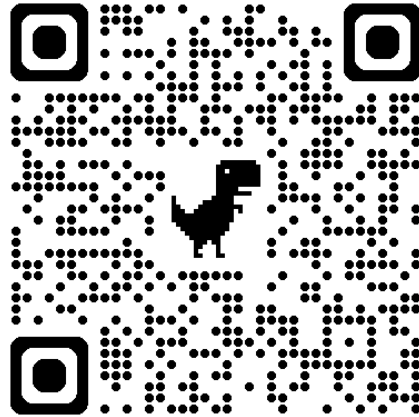
Resultatet av kvartsholdig steinstøv

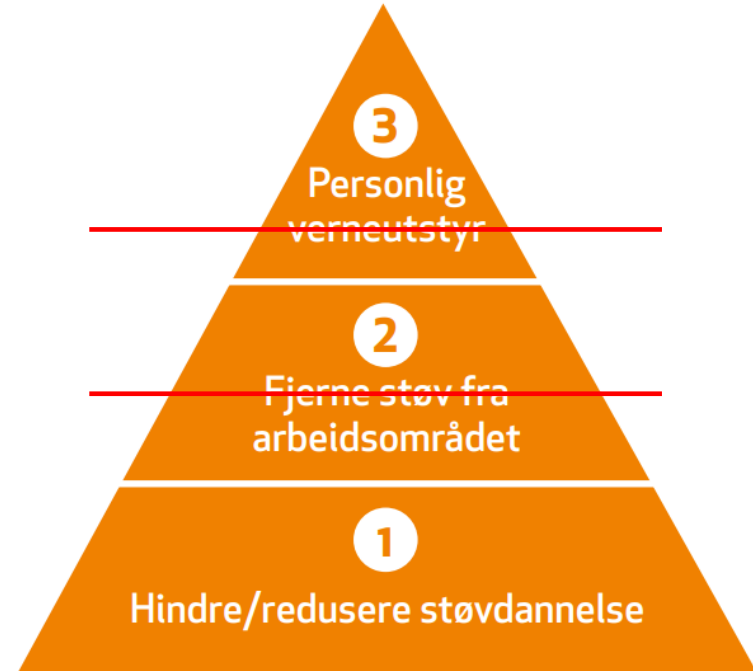
Brosjyre kvartsholdig støv 1(2)

[Kvartsholdig steinstøv \(rvofond.no\)](http://rvofond.no)

Bruk av sekk eller støvmaske? 2 (2)

- **Det må vi erkjenne er helt håpløst**
- Å gå med maske resten av livet vil ingen gjøre (3)
- Oppsamling i sekk vil bli et ergonomisk problem (2)
- Sentralstøvsuger er ihht regelverk (1)

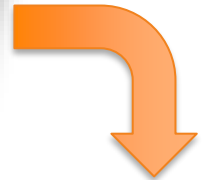

Løsninger og hva vi ser og hører

- ~~Støvmaske~~
- ~~Støvreduksjon~~
- Sentralstøvsuger

Gjengangere:

- Her er det ikke kvarts i berget
- Alle har tilbud om støvmaske
- Da får vi ikke nye jobber
- Det må gjelde alle
- Hvor skal vi deponere støvet?

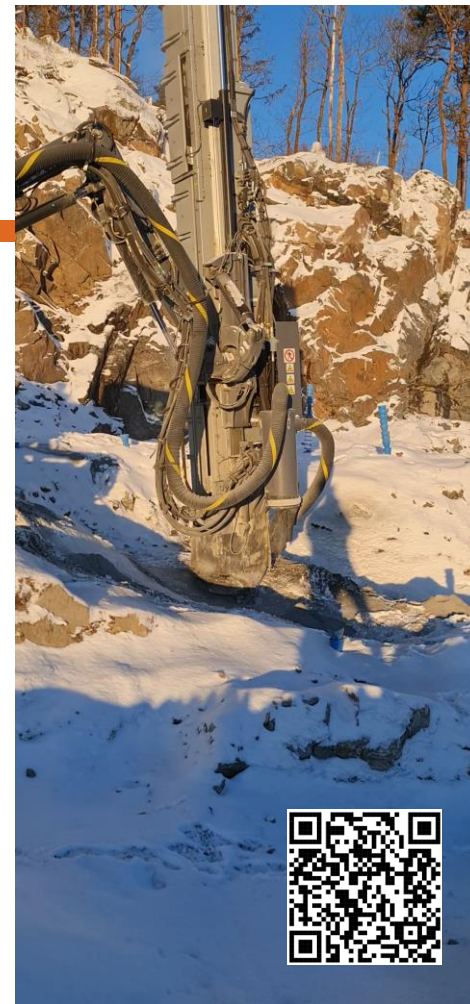

Med Watermist 1 (3)

Med Watermist 2 (3)

- 100 liter
- Varmekabler
- Tilsetning lavere enn 10 minus

Med Watermist 3 (3)

Sentralstøvsuger, det eneste som duger?

Flere møter siste år, men lite har skjedd

MEF har invitert Arbeidstilsynet og RVO

- Det kom frem på møtet at utviklingen går sent og at det ikke har skjedd mye de senere årene.
- Byggherrer må bli bedre til å stille spesifikke krav i sine kontrakter.
- Arbeidsgivere må bli bedre på å dokumentere at arbeidsmiljøet er forsvarlig.
- Holdningsendringer i alle ledd.

20.09.2024, AT inviterte til å diskutere mulige tiltak for veien videre for å få god fremdrift med gode tiltak

- Hvilke løsninger og virkemidler er ikke bestemt
- Det blir nok en glidende overgangsordning

IA-Bransjeprogram bygg og anlegg

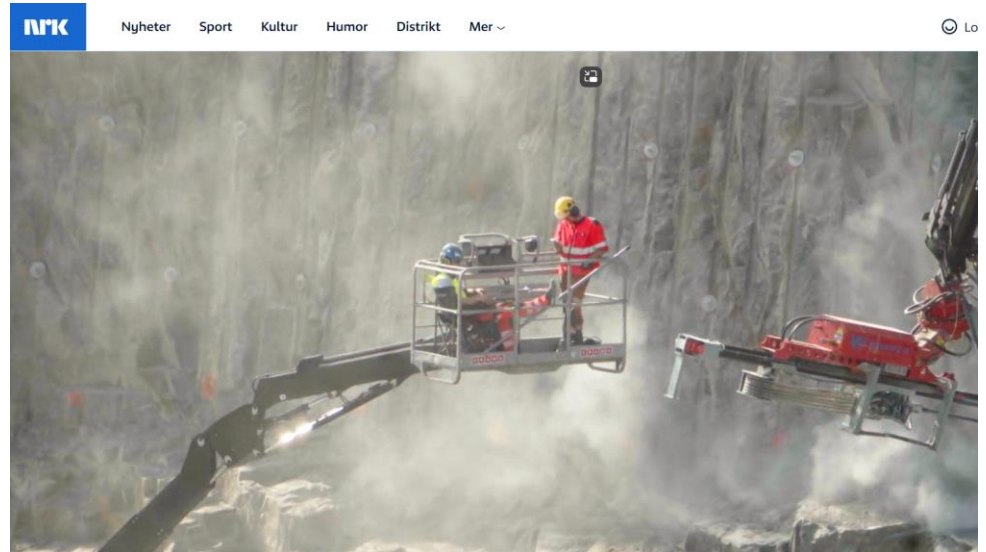

- Referansegruppen for Byggherreveileder steinstøv og kvarts
- Forslag opp mot de valgene bransjen skal ta for utforming av byggherreveileder for eksponering for steinstøv og kvarts i bygge- og anleggsbransjen
- Dette er et veldig bra tiltak og RVO er virkelig spent hva denne gruppen konkluderer med

Hva gjør vi videre?

- Hvem skal betale?
- Skal vi prøve der det er mulig?
- Kan støvoppsamling være et konkurransefortrinn?

Bransjen er løsningsorientert,
hvorfor er dette så vanskelig?

Hva gjør vi videre?

- Hvem skal betale?
- Skal vi prøve der det er mulig?
- Kan støvoppsamling være et konkurransefortrinn?

Bransjen er løsningsorientert, hvorfor er dette så vanskelig?

Anleggsarbeidere jobber i giftig luft, og har høyere dødelighet enn andre. Hvor er kravene til beskyttelse?

Der det er farlig å puste

KRONIKK
Ebba Wergeland

Vinterstid er bylufta dårligere enn vanlig. Folkehelseinstituttet sier at det fine støvstøvet er blant de viktigste årsakene til tidlig død og tapte leveår. Derfor får vi dieselforbud og piggdekkavgift. Men forventer en god et arbeidsmiljøproblemet, og anleggsarbeiderne er blant dem som er mest utsatt.

I tida framover skal det bygges nye vei og jernbaner, og mange tunneler må aktes bedre. Storting og regjering er opptatt av pris og tid. Vi har lite om anleggsarbeiderne som skal jobbe ti-tolv timers skift dag og natt, i støv og ekssos. Hvor er kjøreforbudet for dieselkjøretøy?

Hvor er rose som tilsvarende «piggdekkavgift» på billige og raske arbeidsmetoder som forurenser arbeidslufta mer enn de langsomme og dyrtvære metode?

Helsemyndighetene deler ikke ut folkemakten, selv når disse ligger grå i støvpartiene. De vet hvor lite det ville hjelpe i

lungene. «Støvereende støv» ble i 1973 definert som støv uten skadevirkninger. Men seleksjon visste bedre, allerede da. I et handbok for verneombud fra 1976, står det helt korrekt om «støvereende støv»: støv som vi enda ikke kjenner virkningene av. All slags støv vil kunne skade lungene hvis det bare blir tilstrekkelig store mengder av det. Helsemyndighetene som overvåker støvlufta og folkehelsa sikler ikke bare mellom totalt støv og respirabelt støv, de måler mange fraksjoner i støvet. Det grove støvet som stanser i nese og svelg har andre virkninger enn de ultrafine kornene som passerer over i blodet fra lungene og kan skade andre steder i kroppen.

Hvis Folkehelseinstituttet mener at fine og ultrafine partikler i utelufta øker risikoen for hjertesykdom og hjerneslag, da må det vel gjelde for arbeidere også?

Studier fra store arbeidsplasser tyder på at det er risiko for de samme sykdommene. Men effekten er kanskje ikke like stor ved samme støvmålt, fordi en voksen arbeidende person tåler mer enn andre grupper i befolkningen. Generelt ligger arbeidsmiljøets grenseverdier for

hjernte og karssystemet som ikke gir symptomer, men som

påfallende høye tall for hjertekar sykdom.

FARLIG JOBB: Små partikler i utelufta øker risikoen for hjertesykdom og hjerneslag. Myndighetene må stille krav om bedre beskyttelse av anleggsarbeidere, skriver Ebba Wergeland. FOTO: CHRISTOPHER OLSSEN

Tusen takk for oss!

- **Øverst på livets ønskeliste er god helse**
- Lykke til med arbeidet

